

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 .
Pe o lună . . . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 23
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Loc
deschis costă fiecare pîr
90 fileri.
Manuscripte nu sînt înapo-
lază.

Toastele dela Viena.

— O diagnoză. —

De: Un medic.

Organismul nostru național este incontestabil greu bolnav de un timp încoace. El este chinuit, necontentit, de o grămadă de simptome când mai ușoare când mai grele, adesea ori însă chiar de tot serioase, — fără să aibă timp de recreare. Patul bolnavului îl încunjură medici mai de văză și mai de rînd; se țin consilii; se recomandă nechemate de tot felul, bolnavul organism rămâne însă permanent scuturat de friguri, cutremurat de atacuri și chinuit de alte nevoi. Medicii țin din nou consilii, ordonăntează din nou medicamente și în fine încep și ei să desprezeze.

Oare ce fel de boală bîntuie sârmanul corp național, care începe să intre în marasm perzându-și toate puterile? Oare este încă ajutor, sau toate încercările de a-l mîntui sunt zadarnice?

Cred că nici medicii, cari stau desperați în jurul bolnavului nu sunt în stare să deie un răspuns precis la aceste întrebări. Și pentru ce nu? Știința și arta lor ar trebui doar să-i pună în poziția, de-a se ști pronunța asupra prognosei.

Se vede că avem de lucru cu o boală cu complicații grele în al căror labirint se perd cei mai de seamă medici. Multiformitatea simptomelor îi confundă într-atîta, încât nu se pot uni în stabilirea diagnozei. În consecință nici tratamentul nu poate fi îndreptat în contra răului original,

cî numai în contra simptomelor diferite, pe cari încearcă a le domoli.

Stăm deci înaintea unui bolnav greu, care nu poate fi lecut, căci nu s'a făcut până acum diagnosa bună.

Să facem deci mai întâi diagnosa precisă și după aceea prescripțiunile. Sunt convins că după stabilirea celei dintîia se vor afla ușor cele din urmă. Corpul nostru național nu este ertat să se stingă în această boală! Deci să facem diagnosa!

Ca să ajung la aceasta, scot din învăl-mășeala simptomelor un lucru nu de mult întîmplat și, la aparență, de tot neînsemnat, dar după părerea mea de o gravitate extraordinară. Adecă ce s'a întîmplat? Nimic deosebit!

S'a ținut un banchet și s'au rostit acolo toaste. Și pe baza acestui fapt de toate zilele voiesc să zidesc edificiul diagnozei adevărate.

Stă înaintea mea textul toastelor ținute de domni Popovici și Vaida la banchetul iubilărilor „României June” din Viena. Le cetesc, le recetesc și stau pe gânduri.

Sunt doar numai două toaste ca multe altele. „Verba volant”, trecem deci peste ele. O șoaptă internă însă iar mă oprește: stai pe loc, căci domni, cari le-au rostit o merită. Unul, domnul Popovici, a călătorit doar chiar 40 de ore în gerul col mai cumplit ca să se poată rosti la banchet, și celălalt domn Vajda, a părăsit și el vatra familiară tot cu acest scop. Va fi dar totuși la loc, să aprofundez și eu cuvintele rostite.

Și așa judecând și cumpănind ajung încetul cu încetul tot mai mult la convingerea, că aceste două toaste sunt pentru bolnavul nostru de o însemnătate covârșitoare. Ele sunt două documente psihopatologice în sensul adevărat al cuvîntului.

Domnul Popovici în toastul său declară înainte de toate cu aplomb: „adoptez — acomodându-mă publicului — sistemul de toaste, deși de altă parte sunt în contra societăților de admirație mutuală.” Cuvinte înțelepte, cari merită aprobarea generală, mai cu seamă a acolora, cari au nefericirea să fie constrânși de a fi de față la mese albe și la adunări populare. Toate aceste sunt doar numai un pretext pentru admirația mutuală!

Sârmanii ascultători cum sunt ei încă siliți să aplaudeze...

În toastul său de ¼ ore se încălesc însă, firele logice tot mai mult. Și după ce infirmă cu autoritatea sa iresistibilă principiul moral „prim noi înșine”, a declarat că dacă ar avea valoare între oameni serioși acest principiu, tripla alianță n'ar exista. — ajunge în confuziune mentală tot mai cumplită uitînd de principiul său fundamental exprimat la începutul toastului: că este în contra societăților de admirație mutuală! Și pomenind în toast de prietinel său Vajda, pierde cu desăvîrșire restul judecării sale exclamînd într'un acces de convulsione spirituală: „Dela Șaguna încoace n'a fost Român, care să se lupte ca Vajda.”

Să vedem acuma toastul domnului Vajda! Abest domn, influințat de zisele

Pe drumul pribegiei.

— Amintiri duioase. —

— Fragment. —

De Gheorghe Stoica.

Au trecut de atunci doi ani de zile. O licărire numai în mesfărgitul mers al vremii. Și totuși câte dureri n'a îndurat în clipa aceasta scurtă îndureratul meu suflet. Imi făcusem osînda, un lung prilej, de a cunoaște întocmirile neisprăvite ale lumii acesteia și de a pătrunde tainele răutății și invidiei omenești. Legea, — care ar trebui să fie scutul ocrotitor al celor slabi față de îngâmfaarea și pofta de distrugere a celor tari și puternici, — m'a scos în stradă închizându-mi în urmă porțile grele de fier. Stătui câteva minute nemîșcat lângă zidul fortăreței, fără să pot lua vre-o hotărîre. Mă uitam pierdut pe lungul șoselei, năpădit de tot felul de gânduri. Deodată se desprinde parca din ceața închipuirii mele o femeie, acoperită cu un văl alb, ținînd în mîna ceasul vremii. Se uită nepăsătoare la mine și mă împinse cu mîna:

— Ia-o înainte băiete, ce stai întepenit aci!

— Încătrău? întrebai eu nedumerit.

— Ce-mi pasă! mi-se răsti fantoma și'mi dădu brînci pe drumul plin de praf al șoselei.

Cuprins de o teamă neînțeleasă, o pornii înainte bătînd cadența pasului meu greoi cu umbaston, bum și nedespărțit tovarăș al drumetului. La fiecare răspîntie mă opriam instinctiv și mă întrebam cuprins de teama nesigurantei momentului ce vine:

— Încătrău!

— „Ci pleacă odată!” imi zicea din non fantoma victii și mă împingea înainte.

După un ceas de umblet trăgînat și obosit am ajuns în centrul orașului. Oamenii furnicau pe străzi încoace și în ocol fără să mă întrobe ce o drept de ce mi-e părul dar mulți ridicîndu-și sprino privirea lor scrutătoare și arită. Mă simțiam atît de străin și atît de părăsit, încât mi-se muia inima învăluită de multe păreri de rău, și trosăriam la fiecare colț de stradă, care mi deschidea o nouă potecă spre necunoscut și spre întunec.

Mă întrebam într'una accelerîndu-mi pasul și oțelindu-mi privirea, fără a uita să'mi pipăi din când în când buzunarul, pentru a mă asigura de existența câtorva zloți rămași din darul milos al prietenilor mei buni, cari își mai aduceam aminte din când în când de mine.

Teama, de a nu înopta în orașul acela pustiu pentru sufletul meu, făcea să mă strecur repede printre mulțimea uricioasă. Fiecare ochiu părea că mă dojeneste, fiecare mișcat de buze, părea că mă injură și mă urmăria parca dornică de răsunare, fiecare umbră ce aluneca pe jos în arșița soarelui.

Un șuierat de mașină mă incurajă. Eram aproape de gară. Imi făcusem planul să plec spre Pesta. Bani aveau până acolo. Ajuns odată acolo va fi mai lesne, imi închipuiam eu. Corifeii partidului vor fi luat de sigur vre-o dispoziție de a mă pune la adăpostul grijilor zilei de mâine, măcar pentru câteva luni. Voi avea casă, masă, un mo-

dest locșor în redacția organului autorizat și poate, cine știe, mi-se va înlesni și vr'o călătorie de reculegere prin țări străine, unde se pot trăi în toată tihna clipele fericite ale primului început de libertate, — după o salvia atît de îndelungată și de grea.

Și câte plăceri mi'mi țeseam în imaginea viitorului, transformată în fiecare clipă nouă prin alte gusturi și altfel de combinații.

Ghemuit într'un colț al vagonului mă uitam cum se pierde în zare orașul blestemului: Seghedinul. Casele își topiau formele și se prefăceau încetul cu încetul într'o dungă umbroasă cu creștături și ascuțituri învăluite într'o ceață fumurie, dîndu-ți impresia siluetei vr'unui Castel feudal. Și când totul se ascușese sub zarea albastrie a cerului, făcîndu-se una cu pămîntul, o pustietate imensă se întinse și deoparte și de alta a trenului, un larg desert, în mijlocul căruia urîitul asurzitor al trenului era singurul stăpîn. Ochiul, lipsit de vedenii frumoase se închise și fantazia neliniștită se puse pe lucru.

— Da, am suferit. Am îndurat în plină vîrstă a tinereții o sfîșietoare robie a tuturor comorilor mele sufletesti. Am zdrobit o sănătate de fier, am stors pentru întreaga mea viață tot miezul unui suflet curat: credință, iubire, teamă, încredere pînă și nepătutul sentiment de cinste și bună cuviință le-am eliminat toate din inimă și în golul lăsat de ele s'au strecurat pe încetul ura, răutatea, invidia și un mesfărgit dor de răsunare. Ajunsesem și eu așa, cum erau cei ce m'au judecat și cum sunt cei ce mă vor judeca de aci înainte.

După câteva ore de călătorie am ajuns în Pesta.

domnului Popovici, se arată deja la începutul vorbirii sale desechilibrat. Cu o furie patologică se aruncă asupra alor doi sărmani studenți, (conbanchetiști) insultându-i într'un mod brutal.

Toți se vor întreba, oare ce păcat mare, strigător la cer vor fi făptuit sărmanii studenți, ca să fie huiduiți în public? Sărmanii au fost doar așa de inofensivi încât, intimidati de această pășire brutală, nici n'au mai cutezat măcar să protesteze! Acești timizi și sfioși tineri oare prin ce ș-au putut atrage fulgerile domnului Vajda? Auziți și mirați-vă.

Tinerii aceștia doi au avut cutezanța nemaipomenită de a nu aplauda vorbirea domnului Popovici! Nici mai mult, nici mai puțin! Și pentru această crimă capitală a fost lipsă să se statueze un exemplu. Căci Popovici este „Un geniu sfânt, și dintre mulți bărbați mari ai neamului numai Bărnăușiu a fost adevărat mare și după el urmează Aurel Popovici!”

Așa exclamă cu emfază domnul Vajda.

Acuma mă adresez către toți bărbații luminați și cu judecată rece ai neamului nostru întrebându-i oare ce au să însemneze aceste torente de vorbe mari și aceste sbuciumări titanice de suflet? Eu din parte-mi nu pot da alt răspuns, decât că aici avem de-a face cu erupțiunile unor mentalități bolnave: și că această mentalitate bolnavă se numește în cărțile medicale: *mania*. Altcum este imposibil să-i pricep pe acești doi oratori.

Domnul Popovici pare a fi la începutul toastului său încă la conștiința clară, dar observăm cum, cu cât vorbește mai mult, tot mai mult dispare intervalul lucid. Devenind apoi tot mai confus, răstoarnă el însuși principiul pus la introducerea toastului și se svârcolește în fine într'un atac grozav psihic, în care apoteozază admirația mutuală.

Domnul Vajda se manifestă în toastul său într'un mod de tot incalificabil, care

nu corăspunde nici rangului, nici gradului său de cultură; în mijlocul unei societăți, care s'a întrunit la un banchet iubilare în urma unui incident de tot neînsemnat: pentru că n'au aplaudat doi studenți tineri pe d. Popovici, se pornește, a face un scandal public, de care s'ar fi ferit și un om — firește cu minte întreagă — de o sută de ori mai inferior — atât în rang, cât și în cultura domnului Vajda.

În fine apoi cade și el în abisul admirației mutuale.

Am drept să spun că soartea neamului românesc stă aproape și de inima mea, fac doar și eu parte din acest neam nefericit. Sunt plin și eu de admirație și venerație față de figurile mari ale bărbaților noștri istorici Bărnăușiu și Șaguna și pentru aceea am și eu dreptul să rog pe bunul Dumnezeu al neamului meu să ne dea încă mulți bărbați ca aceștia. Din cauza aceasta aș fi cel mai fericit dacă chiar în domniile Vajda și Popovici aș putea descoperi valorile intelectuale și morale ale acelor doi bărbați ai neamului.

Dar să nu se uite: Bărnăușiu și Șaguna sunt deja de mult oameni ai trecutului; istoria imparțială a făcut în mod definitiv bilanțul vieții lor pline de muncă; ei sunt astăzi cristalizați curați fără pete. Ei au devenit mari prin istorie și nu prin admirația mutuală!

Domniile Vajda și Popovici trăiesc încă, vor fi plini de ambițiuni nobile — dar cine nu este plin cu de aceste? — au muncit și vor munci încă pentru neamul lor, poate că vor fi mari ca Bărnăușiu și Șaguna... Poate! Dar îi rog cu insistență, să permită și ei, ca această clasificare să rămână exclusiv dreptul istoriei imparțiale.

Dee norocul neamului nostru, să greșesc. Să fie acești domni într'adevăr așa de fenomenali și providențiali, cum s'au admirat ei mutual!

Nici atunci însă n'am să regret, că am scris aceste șire, cari numai micimei mele

ar putea să aducă pedeapsă bine meritată, fără să fi putut strica lor prin ele, fiindcă un om mare rămâne mare sub toate împrejurările.

Dar trebuie să mărturisesc, că n'am nici cât de puțină nădejde într'acești noroci al neamului nostru!

N'am luat până în mână cu scopul de a mieșora pe acești doi domni și e departe de mine ori și ce sentiment de ură sau invidie. Conștiința mea națională și iubirea mea de neam m'au silit însă să fac această analiză critică. Căci domniile Popovici și Vajda nu sunt gregari simpli în tabăra noastră națională, ei diriguitorii și comandantii atotputernici. Lor le sunt încredințate în mod oficial bunurile noastre naționale cele mai scumpe, ei sunt astăzi oamenii noștri fenomenali și providențiali, dela ei depinde fericirea și norocirea noastră.

M'am apropiat deci și eu de patul de suferințe al organismului nostru național și am încercat și eu să stabilesc diagnoza aceasta, care, cum se vede, diferă de toate celelalte făcute până acuma. Căci după analiza mea cea mai conștiințioasă și obiectivă am ajuns la rezultatul, că corpul național suferă atât de cumplit, pentru că este diriguit de oameni cari însuși sunt bolnavi, sunt desechilibrați în partea lor psihică.

Diagnoza ar fi deci stabilită. Ușor găsim acuma și remediul care, fiind la timp aplicat, trebuie să producă însănătoșire.

Dacă marasmul în care a decăzut corpul național în decursul boalei îndelungate n'a consumat deja prea mult puterile sale de viață, atunci însănătoșirea va fi sigură și deplină.

Cu toate puterile cari i-au mai rămas trebuie să se scuture bolnavul, ca să se desfacă de virul îmbolnăvitor.

Cred că este încă atâta cumpăt și mentalitate senină și sănătoasă în partea mare a intelectualității noastre să stea în ajutor în

Pe peron un singur prieten adus de oficialitate mai mult, decât împins de o obligațiune morală, m'a întâmpinat cu un zâmbet, care trada un amestec de foarte puțină fericire de a mă revede, în schimb destul de multă jenă, ce se accentua vădit în decursul discuției. M'a întrebat de toate și i-a răspuns lucruri, pe care le cunoștea și dansul.

— Dar voi cum o mai duceți pe aici? întreb eu.

— Cred, că e de prisos, să-ți istorisesc — grați prietenul meu — mând glasul. — Cunoști în deajuns nefericita afacere a gazetei. Dela plecarea ta și până acum am ajuns în hopuri, cari ne-au răsturnat în vr-o căteva rînduri. Adversarii ne înșelăz, pentru că și-au dat seama, că în toată acțiunea noastră interesul stăpânește idealul și seriozitatea. E rău! Mai rău nu se poate, sfârși cu un gest de desperare...

— Tu ce ai de gând să faci? mă întrebă iarăși într'un târziu.

— Eu? Știu eu? rostii, mirat de sfiala ce o pusese din belșug în vorbele ce mi-le adresase. Nu știu! Am venit să-mi fac niște haine, căci vezi, sunt gol, și pe urmă... știu eu?

— În redacție nu e loc. Au adus un jidov din țară, care e un fel de Maedchen für Alles, dela mătură până la cele mai aprofundate articole de fond. Dealtcum maradorii ne-au părăsit cu totul și așa, dacă vom vrea să vindem neamul, îl putem vinde în douăzeci și patru de ceasuri, căci nu ne are nimeni grija.

— E rău! — replicai eu plin de amărăciunea

omului, care și vede împrăștiat de o vedenie urită, un roi întreg de visuri frumoase — și un noian de griji mi-a năvălit în suflet răscolind tot colțisorul unde mai putea sta acum vr'un sâmbur de nădejde. Unde dormi la noapte și ce mănânci tu mâine, îmi șoptea cu răutate în urechi un glas blestemat, pe care nu'l mai auzisem până atunci...

Surd, cu capul plecat și cuprins de o slăbiciune anormală treceam pe străzile zgometoase ale capitalei, alături de prietenul meu, trist și el și tănuind probabil și alte lucruri rele, pentru că eu nu l-am mai auzit vorbind nimic. Într'un colț ne-am despărțit, invitându-mă așa cu gura pe jumătate să cinăm seara împreună.

I-am strâns mâna și l-am lăsat să plece. Am stat câteva momente pentru a mă reculege, propăt de grilajul unei prăvălii. Lume multă se strecura pe dinaintea ochilor mei, și aici, ca și la Seghedin înainte cu câteva ceasuri. Privirea mea oboșită însă nu mai distingea nimic și inima sfâșiată de griji și de desperare abia o mai simțeam bătănd. Va să zică, asta e recunoștința la care visam, fără să-mi dau seama, că n'am nici un drept la recunoștința oamenilor.

Ajuns pe drumuri, fără căpătâi, fără nici un rost, oaspe nemerocit al azilelor de noapte, mânepoimâne lipsit de o bucatură de pâine, bolnav, târîndu-mă abia răsufând pe la poarta spitalelor — o, mi-e frică să mărturisesc toate supliciile, ce mi-rodeau atunci sufletul. Și cuprins de rușine și dispreț față de mine însuși, mă avântam într'o viață plină de vițuri și de destrăbălare așa cum mi-o reamintea Alexandru Dumas fiul într'o sentință dintr'un roman al său: „Întâi gresală, mai

târziu vițiu și în urmă crimă; din mansardă la spital, dela spital în lupanare, din lupanar la ocnă și din ocnă la eșafod!”

Boabe mari de sudoare rece îmi îmbrobodiră fruntea și simțiam cum se scurgeau pe tâmpale la vale. Libertatea mi-se părea o sarcină întocmai ca robului criminal scos după o viață întregă, chinuită în bezna ocnelor.

Și când încercai să mă scutur de gândurile acestea negre, îmi apăru din nou înaintea fantoma vieții:

— Înainte băiet, pleacă de aici!

M'am pierdut prin mulțime și simțeam parcă, cum îmi alunecă printre degete firul ursitei, călăuza nesigură și nevăzută.

AVIZ.

Abonații cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați prin aceasta să binevoiască a-l reînnoi cât de curînd ca să nu fim siliți a le sista expedarea ziarului. Restanțierii sunt rugați să plătească și restanța de abonament.

Adm. „Tribunei”.

zilele grele ale crizei, peste care mai are să treacă bolnavul, — și atunci va începe reconvalescența binefăcătoare.

Dacă însă nu, — atunci vine abisul, că într'alt loc nu ne pot conduce nebunii!

Burdia se retrage. *Cețim în „Südungarische Reform”: „Suntem informați și noi că, Constantin Burdea, fostul măcelar ajuns deputat prin truda, e pe cale să-și depună mandatul. Părăsit de toți românii adevărați, el este acum părăsit și de foștii lui protectori. Trebuie să-și sfârșască cariera cu rușine, așa pe cum a început-o. Unealta și-a făcut datoria, s'a tocit și stăpânii nu mai au lipsă de ea”.*

In fața acestei neașteptate și plăcute surprize gândul nostru trebuie să se oprească asupra cercului Caransebeș. Nu ne îndoiim că conducerea partidului nostru, cel puțin de astădată, va lucra cu cea mai mare repeziciune și se va năzui să pregătească din vreme candidatura unui membru al partidului național. D. Dr. A. Vlad, care la alegerile trecute a dus o luptă atât de frumoasă în acest cerc, este indicat să ia lupta și acum.

„Amestecul fraților din România.” Ar merita să punem un premiu, pentru cel ce ni-ar ști formula în vre-o două ori trei propoziții clare sensul articolului de azi din „Românul”, publicat sub titlul de sus căci o mai mare confuzie de cuvinte nu ni-s'a dat să cetim. Articolul a răsărit desigur din concepția complicată a vre-unui „fruntaș”. Poate să fie chiar a directorului, inteligent cum știți că e. Dar simpliști cum suntem noi mărturisim că n'am înțeles nimic. Autorul pledează când pentru amestec când pentru neamestec, când pentru ceva ce e între amestec și neamestec și vorbele și incoerențele se îngâmădese într'un galimatias adevărat. Acum dacă n'am cunoaște noi tendența articolului, am fi crezut că avem de aface cu un product obișnuit al cutărui „fruntaș”. Dar mă rog articolul este scris cu tendință. Articolul vizează pe cineva. Amestec dacă o ieși bine, neamestec dacă o ieși rău, amestec-neamestec dacă o ieși pe jumătate bine. Așa ori așa, întreg articolul e o mare necuviință, înainte de a fi o prostie, ce e, și înainte de a da dovada celei mai scârboase lipse de principii într'o chestiune care pentru ori ce român cu mintea și cu inima întregă este tot ceea ce poate fi mai limpede.

Tratatul guvernului cu opoziția ungurească. Tratatul contelui *Khuen-Héderváry* cu șefii partidelor opoziționiste s'au reluat cu ziua de ieri. Ministrul-președinte a avut ieri consfătuiri cu *Kossuth* și contele *Apponyi*. Până luni va vizita și pe ceilalți șefi.

Despre rezultatul consfătuirilor se păstrează cea mai severă discuție.

Ziarul vienez „*Zeit*” declară că în cercurile justhiste circulă zvonul că dacă votarea reformelor militare nu va urma în timpul cel mai scurt, ministrul-președinte va ajurna Camera până la toamnă. În răstimpul acesta se va termina proiectul de lege despre votul universal, pe care guvernul îl va prezenta Camerei, în prima sedință de toamnă. drept garanție că după votarea reformelor militare se va lua numai decât în discuție reforma electorală.

Manevrele mari de toamnă. Din Viena se anunță că anul acesta manevrele mari de toamnă vor avea loc în jurul Turzii. La Turda a și sosit o comisie care să studieze terenul.

Se afirmă că cartierul general al moștenitorului de tron, care va conduce manevrele, va fi Turda.

Românii ardeleni din Dobrogea.

De Apostol Culea.

II.

Cu toată protecția împărătească, avutul, traiul era foarte nesigur pe aici. Prădalnicii Cerchezi și Tătari, cutrierau în cete meleagurile după jafuri în nămiaza mare. Furtul de oi, mai ales, era zilnic; un fel de bir luat fără voce. Bietul mocan până să-și capete dreptate dela autorități trebuia să aștepte luni și ani, până se lipsea și el. Din această pricină mulți se lăsau de păstorit și se apucau de plugărie. Trecerea dela păstorire la plugărie se datorează nu numai hoțiilor cerchezești, ci și altor pricini.

Un ardelean ca să poată avea dreptul de a cumpăra proprietate trebuia întâi să devie raia turcească și acest drept și-l căpăta prin căsătorie. Niciodată părinții nu își dădeau fetele lor după ardeleni până nu-și vedeau așezați într'un sat. Și atunci însurătorul fiind legat de casă, în mod fatal trebuia să se lase de ciobănit și să se apuce de plugărie. În timpurile mai noi, când pe deoparte pășunile pe încetul se strimtorau, a început ca proprietatea să se fixeze și să fie mai mult prețuită. Emigrarea Cerchezilor și a Turcilor celor bogați, după război, a atârșat și mai mult pofta de cumpărări de pământuri. Se vindeau și se cumpărau moșii pe lucru de nimic. Pe de alta, statul Român luând în posesie pământurile dobrogene, căuta stăpânitori plugari. Atunci au izbucnit frigurile pământului. Din toate părțile nu se auzeau decât: „Pământ! Pământ! Cumpărați pământ!” Nimeni ca mocanii n'au înțeles mai bine acest strigăt. Singuri ei au prevăzut valoarea economică a acestor terenuri peste ani de zile. Pe când „cojanii” se rugau de ingineri să nu li-se dea pământ că n'au ce face cu el, mocanul tăcea și cumpăra mereu. Se împrumutau de bani, mai vindeau din oi și luau la pământ pe numele lor, ai membrilor familiei, până și pe numele... cânilor. De atunci ei sunt cei mai mari și mai numeroși bogătași ai Dobrogei. Datorită acestei „lăcomii”, noi Românii avem în general preponderanța imobiliară aici.

Din punct de vedere național, chiverniseala și prevederea mocanului setos după avuții, a fost și este un foarte mare bine

pentru dezvoltarea conștiinței românești în această parte. Altfel, fără „egoismul” lui, cele mai multe pământuri cădeau în mâni bulgărești și era o mare primejdie pentru noi ca stat și ca nație stăpânitoare aici. Dacă lași satele bulgărești și te abați în mocănișe, aspectul e cu totul altul. Case încăpătoare, luminoase, cu gospodării curate în jurul lor, mișcarea, comunicativitatea și veselia Românului, îți înseninează sufletul. Simți că ai ajuns între oameni. În fața crășmelor, a cafenelelor, pe la porțile curților, pălcuri de oameni stau la vorbă. Femei, fete, flăcăi se văd trecând încoace și încolo. Se aud risete și glume. Te privesc drept și nu te ocolesc cu ochii plecați în jos ca morocănoasele bulgare. Bărbații cu cioareci și mintean amintesc priveliști de dincolo. Dacă femeile nu și-ar fi pierdut cu totul portul de „acasă”, te-ai crede într'un sat din Ardeal.

— „Ei leicuță, unde e marama și fotele?”

— „Apoi de, domnișorul, ca'n Dobrogea: trebuie să ne dăm după lume!”

În schimb însă o ierți când îți scoate din fundul lăzii: servete, alesături, cusături după izvoade de dincolo. Ba pe alocuirea am găsit și modele bulgărești și rusești, împrumutate, neavând la îndemână pe cele românești. Maramele, fotele, le mai scot la zile mari, cine le mai are, ori le păstrează ca niște amintiri scumpe, singurele care le mai vorbesc de tinereța lăsată departe.

— „Le-aș mai pune, domnișorul, dar mă ride lumea: lumea de aici nu-i ca dincolo”.

Feciorii lor cari s'au născut în Dobrogea, poartă haine nemțești ca în satele din Muntenia: femeile și fetele asemenea. Doar câte-o bazma de Brașov, accentul și constituția robustă mai amintesc că-s mocance.

Prin case cu fete mari am găsit jurnale de modă, ca: „la mode de Paris”, „la mode illustrée”.

Doar țesăturile vechi, servetele de icoană, fotografiile și c. p. ilustrate de dincolo, pomenesc de Ardeal.

Printre picăniturile mașinei de cusut, am prins odată în treacăt, un crimpei de cântec:

Vin bibicule vin

Cu portofelul plin...

Fata mare, croitoreasa satului, îl auzise dela niște lăutari din Hârsova și-l cânta ca o... noutate!

Încusurirea mocanilor cu cojanii se făcea odată cu greutate și nu cu toată voia familiei și a rudeniilor: mai ales mamele, femeile, puneau piedeci. Spiritul acesta de separatism s'a răsfrînt și în cântec. Pe la petreceri, flăcăii își mai aruncă câte odată unii altora grațiosități în timpul jocului. Căjumul zice:

MOBILE

TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui

**Székely és Réti, Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47**

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulțesc.

Trusouri complete pentru mirese.

Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.

Mobile englezești cu piele.

Prețuri de tot ieftine.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plățire în rate.

În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.

TELEFON Nr. 211.

Unde joacă doi Mocani
Par'că joacă doi vultani.¹⁾

Iar mocanul răspunde:

Unde joacă doi Cojani
Par'că joacă doi curcani.

Cântecul și jocurile s'au dobrogenizat, adică se resimt în ele influențele mediului, fără a-și pierde culoarea românească și nota particulară ardeleană.

Răsună peste plaiurile dobrogene tot mai rar doinele în care tremură atâta simțire nobilă:

Lung îi drumul Clujului
Da-i mai lung al dorului,
C'al Clujului se mai găță
Da-al dorului niciodată;
C'al Clujului se sfârșește
Da-al dorului se lungeste...

Oamenii cari au adus cântecul au îmbătrânit ori l'au uitat, iar tinerii nu-l mai învăță.

Am auzit cântându-se și o variantă a aceluia mărgăritar al artei populare, poate unul din cele mai inspirate arii, și ca simțire și ca melodie:

Cine are dor pe vale
Știe luna când răsare
Și noaptea cât îi de mare,
Cine are dor pe luncă
Știe luna când se culcă
Și noaptea cât e de lungă...

Un cântec foarte răspândit și în satele din Ialomița și Brăila, de sigur adus de mocani.

În toiu joacilor numai auzi pe câte un flăcău strigând:

Că-s flăcăi din multe sate
Și joacă care cum poate
Și mânie să nu poarte,
Că-s flăcăi din Orășie
(Orăștie sau oraș?)
Și joacă care cum știe
Și mânie să nu ție.²⁾

Ori:

Pe la noi pe la Săcele
Is tot fete mărunțele
Și joacă neica cu ele...

În satele curat mocănești și mai izolate, se joacă: ciobănașul, mocănuța, cărășelul, brîul, cătăneasca, ardeleneasca, de doi (se chiamă „dădoiul”) etc. În cele amestecate, pe lângă acestea se mai văd: popârlanul, chindia, învărtita (un fel de polcă dobrogeană), alămăia, lezeasca, ațica, un fel de ciardaș, oltenașul, căzăceasca: apoi hora bulgărească, sirimboiul, tropca sau tropanca, paidușca, luată dela Bulgari și naționalizată. Giamparalele sunt împrumutate probabil dela Turci și alte câteva mai puțin caracteristice. Jocurile în general sunt domoale, legănate. Greu și-ar mai recunoaște vestitul jucător din Ardeal, arta sa, corcită în depărtata Dobrogea. A rămas doar tradiția chiotelor și strigătelor ce însoțesc jocurile: dar și aceste merg spre dispariție:

Aoleo! cioriceii mei
Cum se uită la femei
Și femeile la ei...

Sau:

Zi din gură măi Muntene
Din chicioare Topărcene...
Hiu!... hiu!... ei, mă...

Câte-o leacă câte-un pic
Doar o face iarba spic;
Câte un pic și 'ncetisor
Doar o face spicușor...

Dacă vre-un flăcău rătăcit prin vre-o horă bulgărească, numai îl auzi strigând în ciuda Bulgarilor, cât îl ia gura:

Foaie verde și-o lălea
Și la dreapta tot așa...

Acelaș amalgam se observă și în celelalte datine: adică nuanța ardeleană se pierde cu încetul ca toate pe aici, luându-i locul altele, locale, dobrogene, dar cu caracter tot românesc. O calitate a mocanului ce n'o află decât la blajinii Turci, e respectul și cuviința.

Când s'au așezat în sate au pus mână dela mână și au durat bisericii și școli, chiar din primii ani. Păcat că n'au avut parte de învățători și preoți cum se cade și statornici. De câte ori am umblat cu hârtii pe la autorități cerind învățători și preoți! Sunt mai iubitori de lumină decât cojanii, dar n'au avut parte de ea. Învățătorii fug de Dobrogea pe care o consideră ca o provincie din cine știe ce fund al Orientului aziatic. Cunoști o casă mocănească cât de colo: zărești la fereastră câte o carte două: E biblia și ceaslovul din care cetesc în timpul iernei și la zile mari. Foarte mulți știu carte de dincolo, față de numeroșii analfați; ba chiar și femeile lor știu, ceea ce pe aici e o raritate considerată ca o pierdere de vreme. Respectul față de cele religioase n'a scăzut cu nimic. Iși cresc copiii în respect după datina de dincolo. Buna lor creștere se remarcă îndată la școală, față de copiii cojanilor ori ai bulgarilor. O conștiință oare care, o părere de rău măcar pentru frații lăsați departe în necazuri, se simte pe aici. Am auzit vorbindu-se și nu numai într'un sat, despre nedreptățile Ungurilor, dar despre vre-un ajutor bănesc fraților suferinzi, nu. Cei mai mulți sunt oameni interesați, preocupați de câștiguri. În politică, din păcate, râvnesc tot interesul, ca mai toți dobrogenii aciuți în acest Eldorado românesc. Gazetele de dincolo le cetesc numai câțiva chiaburi orășeniți cu ceva cultură, deși în satele acestea înavuțite, s'ar putea desfăcu cu sutele, dacă ar fi nițică propagandă.

Călătoream cu un țăran casincean spre alt sat. Pe drum îmi spunea că de câte ori îi cade în mână „Minerva”, se uită să vadă ce se mai scrie de dincolo. Și mă întrebă cu oare-care indoială în glas:

„Oare o să ne unim noi odată toți frații laolaltă?”

Și am rămas amândoi o clipă pe gânduri cu ochii pironiți spre zarea încărcată de ceață, într'acolo unde soarele sta gata să scape peste Carpați...

Ce element admirabil de naționalizare sunt mocanii! Dacă este un început de conștiință națională în Dobrogea, apoi se datorește mai mult lor; iar dacă spiritul românesc a prins a se întinde cuceritor, economic și cultural, în toate unghiurile, aceasta s'a făcut fără voia guvernelor, mulțumită doar experimentațiilor coloniști transilvăneni plini de simț și de conștiință de sine.

Ardeleanul cu nota lui provincială, se pierde. Nu-i nimic. Rămâne în loc-i Ro-

mânul, un Român energie și întreprinzător, de care avem mare nevoie în Dobrogea.

Curînd nu-i vom mai recunoaște decât doar de pe nume, ca: Ciorogaru, Chehaia, Muică, Tuțuianu, Duică, Roșuleț, Moroiu, Râșnoveanu etc. printre atâția de-alde ei și oi. Ori, iscodind bătrînii, la cari vom mai auzi din când în când în graiul lor câte un lueră, țiră, gătat, căne ș. a. m. d. li vom căuta și în cele câteva pagini scrise, printre care poate vor fi și acestea, dacă vor avea norocul să fie cetite de viitorul cercetător al românismului dintre Dunăre și mare.

Tulcea, 1912 Ianuarie.

Manifestația studenților vienezi.

Nu avem obiceiul să desmintim toate infamiile ziarului autorizat debitate pe socoteala noastră. Ar trebui să înmulțim paginile „Tribunei” și să scriem numai desmintiri. Micile infamii le trecem cu vederea căci publicul cetitor și așa le înțelege. Călăuziți de această hotărâre n'am dat nici o atenție unui articol publicat în organul autorizat care intervedește fără nici un scrupul articolul prim din nrul 11 al ziarului nostru, scris pe urmele manifestației studenților români vienezi împotriva lui Apponyi. Cine a cetit acest articol al nostru s'a putut convinge că noi nu numai am aprobat atitudinea tinerilor români vienezi, dar am și îndemnat tinerimea noastră să se folosească de astfel de arme în luptele noastre politice. Numai o gândire perversă de autorizat s'adea poate susține că noi am fi avut „anumite rezerve” față de manifestațiile de soiul acesteia. Că am redat încâtva fals cele întâmplate este adevărat, dar noi am spus în acel articol că ne luăm informațiile după ziarele ungurești, iar la o zi am publicat un raport complet și adevărat din peana unui tânăr care a luat parte la acea manifestație. Că articolul nostru nu va fi plăcut unor tineri vienezi, se prea poate. Însă noi nu suntem obicinuiți să scriem numai fraze late, cum face organul autorizat la toate ocaziile. Noi am dat pilda unui *Alexandru Baterna* tinerilor vienezi. Aceasta, pentru un cunoscător al istoriei, socotim că este îndeajuns, iar pentru un om înțelegător și cinstit constituie o lămurită îndrumare lipsită de orice rezerve.

Cum spunem, n'am simțit necesitatea unei lămuriri în fața pervertirilor obicinuite ale „Românului.” Care nu ne este însă mirarea când cetim în numărul de astăzi al „Unirii”, care apare „întru mărirea lui Dumnezeu” la Blaj, articolul din „Românul” reproduș în întregime, fără nici o schimare și notă. S'au instăpănit și la „Unirea” obiceiurile autorizate? Noi știm că la Blaj să cetește foarte puțin, presupunem, deci, că nici articolul nostru din chestiune nu a fost cetit, putem însă cere dela niște gazetari serioși (nu-i așa de Domșa?) să controleze cel puțin ce taie din alte gazete.

¹⁾ Pompiliu Pârvescu: Hora din Cartal.

²⁾ Pompiliu Pârvescu: Op. citat.

Din Munții-Apușeni.

„Unde trece drum de fier
Toate cântecelile pier.”

Peste câteva luni, prin munții noștri va trece trenul cu zurețul lui monoton strecurându-se ca năluca pe lângă Arieș în sus până la Abrud. Prin odrii mari de brud va trece fior sinistru prevestitor de rele, iar pârâiașul cu apa cristalină nu va urmări cântul lui atât de plăcut pe vremuri, cloima, tezaurul cel mai scump al popului în drumul pribegiei...

E prevestirea vremii, este vorba Albăceanului care suspinând sub povara grea a victii, bate drumul lung al țării pe un frig de 30 grade, trecând ca o vedenie mută prin noapte, singur, mângându-și calul obosit, acest tovarăș nedespărțit.

Va rămânea aceasta pentru posteritate ca un vis urit, ca o poveste tristă la gura sobei în serile lungi de iarnă viscoloase, când bunica, încunjurată de micii ei nepoței, viitoarea generație, cu glasul pițigăit le va povesti de un crai frumos cu fruntea senină cu ochii mari, vineți ca cerul, trecând măiestros pe un cal alb printre miile de clăcași. Le va povesti cum clăcașii la vederea acestui crai frumos murmură cuprinși de fior sfânt și cum murmurul lor s'aude ca tunetul cerului, ca vântul de ape mari...

„Avem un vis neîmplinit
Copil al suferinții...”

Ne-a căzut nespus de bine articolul dlui A. Crura din „Cosânzeana” — luând cu dragoste în apărare pe poetul neamului. De aci din munții apuseeni, de-acasă, dela el, îi trimitem părintelui Ōura omagii și caldele noastre mulțumiri. Suntem mândri că primul apărător al poetului, care își ridică glasul contra minciunii, este fiu al acestor munți.

D. Goga va ceti acestea rinduri și ochii lui frumoși vor rătăci prin zare peste dealuri și văi — „Lasă corbii să cronească, cucuvelele să cânte, cântul lor lugubru, furtuna să scuture vârfulurile copacilor, — nouă nu ne pasă”.

În ultimul an s'a scris prea puțin în ziare despre mișcările culturale de aici din munți. Dacă ne dăm bine seama vedem că s'a făcut un progres în anii din urmă.

Și nu exagerez când zic că în mare parte învățătorii noștri, acești fii vitregi ai neamului, contribuie mai mult pentru prosperarea culturii la sate. La orașe, însă, învățătorul trebuie să fie modest în trupată, care duce până la rușine. Nici nu se poate altfel între atâția oameni „mari”: advocați „autorizați” cu înaltă concepțiune.

E bine să știm, cine suntem și ce putem.

La țară este o lipsă totală de cultură, să zic artistică, în popor. Intellectuali tin sub demnitate lor a intra în legătură strinsă cu poporul; ei își aranjează petrecerile lor, concertele lor, unde poporul, vezi Doamne incult, este ignorat cu totul. Nu așa e însă la munte unde ție mai mare dragul când vezi prinsă în horă dșoara cultă alăturarea de țărăneța sprintenă și drăguță în pitorescul costum național.

În Bistra, puternica comună curat românească cu 4325 locuitori, în seara de anul nou s'a predat drama populară „O logodnă dela Sfânt Ion” de I. Szilágyi.

La ridicarea cortinei, frumos pictată, apar pe scenă la șezătoare fete și feciori, toți în frumosul costum românesc. Te cuprinde un fior sublim la vederea acestor șoimi ai munților, din fața cărora grăbește sănătatea, și cari vorbesc în graiul lor limpede și sonor, în dulcea noastră limbă cu dialectul ei muntenesc. Ochiul rătăcește în vag și nu

știi ce să admiri mai mult: portul frumos care captivează și pe străini, limba dulce și frumoasă, ori jocul sigur al diletanților.

O dramă populară nu este ușor de interpretat, când au rol aproape 30 persoane.

Bine și-au interpretat rolurile toți diletanții fără excepțiune.

Simion Bucea în rolul lui „Școarța țiganul” prin superioara interpretare ne-a captivat pe toți și a fost chemat la rampă de mai multe ori, răsplătit fiind cu un ropot de aplauze cari nu mai aveau sfârșit.

Corul mixt aproape de 50 persoane a plăcut mult, condus fiind cu multă pricepere de inv. dir. Iuliu Coroiu. Acest cor cu un trecut de 15 ani este primul în munții apuseeni. Durere, nu este însă cunoscut și apreciat după cum ar trebui să fie.

Comuna Bistra, situată pe 7 coline ca Roma, cu 2 preoți și 2 învățători poate fi pildă altor comune. Dovadă celatantă este munca acestor preoți și învățători, cari umăr la umăr muncesc prin diferite societăți și reuniuni. Reuniunea de muzică și cântări cu un trecut de 15 ani; Filiala fondului de teatru român; Reuniunea română de înmormântare; Biblioteca filială a Astrei; Schiop-ticon, proprietatea aloc 10 frunțași acționari; prelegerile populare în comunele învecinate, ținute de preoți și învățători; Orchestra reuniunii constitătoare din 16 persoane (instrumente cu coardă) condusă de ambii învățători Aurel Micu și Iuliu Coroiu, — tot atâtea dovezi de muncă frumoasă cătră un ideal sfânt: înaintarea în cultură a neamului românesc.

Că preoții și învățătorii din Bistra sunt la culmea chemării lor dovedește faptul că în comună se cetese aproape toate ziarele dela noi. *Tribuna*, în 6 exemplare; numărul ei popular în 4 exemplare; *Unirea, Românul 1, Cosânzeana 2, Lucăfăru 2, Drapelul 1, Revista politică 1, Libertatea 14*.

Și observ că afară de preoți și învățători alți intelectuali nu sunt în comună.

Poate fi mândru poporul acela căruia i-a dat Dzeu astfel de conducători cari își cunosc pe deplin chemarea și nu stau, ca mulți alții, toată iarna în casă la gura sobei...

Bistreni! Înainte cu Dzeu, dați dovadă că steagul culturii neamului este în bună mână încredințat.

Dumnezeu v'ajute!

De pe Câmpie.

Gronică literară.

— Ceva despre Carles Dickens. —

A impresionat mult lumea literară din toate părțile, apelul cătră presa engleză pe care l-a lansat lordul Alverstone și în care este vorba de starea mizerabilă în care se sbat în zilele noastre cele patru nepoate ale marelui scriitor Dickens. Ele sunt fiicele lui Charles Dickens, fiul romanțierului englez. Tatăl lor a răpsat acum cincisprezece ani, după ce s'a ruinat cu desăvârșire într'o întreprindere de tipografie în care s'a aventurat. Astăzi nepoatele autorului lui *Dombey și fiu* se luptă cu cea mai neagră sărăcie. Miss Ethel Dickens, sora cea mai mare, lucrează într'o călătorie din mahalalele marginase ale Londrei; surorile ei fac și ele ce pot pentru a trăi. Una vinde flori, cealaltă două sunt ucenice de eroitorie. Iată în ce hal au ajuns nepoatele celui mai mare romanțier pe care l-a avut desigur Englitera. E bine să adăugăm că presa engleză a deschis liste de subscripție întru ajutorarea urmașilor ilustrului scriitor, ale cărui opere îi îmbogățește și azi pe editori săi.

Și văd în acest caz regretabil un prilej de a'mi exprima mirarea pe care mi-o sugerează constatarea că Charles Dickens este așa de puțin cunoscut în România. Dacă nu mă înșel, afară de Povestile lui de Crăciun nici o altă carte a sa n'a fost tradusă în românește. Ba mă înșel: găsim printre

nuvelele dlui Gane, o mică istorioară pe care scriitorul român a scos-o și a localizat-o cu foarte ușoare modificări din *Aventurile dlui Picpick* și pe care a publicat-o apoi sub propria d-sale iscălitură și sub titlul de *Hatmanul Ballag*. Atât găsim în literatura română din numeroasele serii ale deliciosului romanțier englez. S'a tradus de mult în românește romanul *Yack* al lui Alphonse Daudet; mult mai nimerit ar fi fost să se fi tradus înaintea lui *David Copperfield* al lui Dickens, care a servit drept model romanțierului francez. Acest roman este un pur capo-d'operă de vervă, de duioșie, de observațiune, de psihologie; nicăiri sufletul copilăresc nu este mai bine studiat, nicăiri ipocrizia, egoismul, nu sunt mai bine ciuite, nicăiri, în sfârșit, dragostea pentru cei mărunti și setea de dreptate nu sunt mai înduioșătoare.

Egoismul, ipocrizia și răutatea omenească pentru copiii nevinovați sunt dealtmintrelea vițile pe cari Charles Dickens le vestejește în toate seriile lui cu o tenacitate rară, cu o ironie din cele mai mișcătoare. Și nu cunosc nimic mai înduioșător, ca unele din aventurile eroilor săi, victorie ale închiștării sociale. Fără îndoială că Dickens este un revoltat, dar revolta lui nu cere ca din victimă să devii călău. În romanele lui triumfează în cele mai multe cazuri cinstea și virtutea, grație acelei misterioase și impalpabile justiții imanente, pe care în zadar o neagă cu îndârjire pozitivității. Dar nu desmodămintele finale interesează mai ales în romanele lui Dickens, ci studiile de caracter pe cari le face cu o rară măiestrie, ei ver-vă cu care știe să batjocorească comical și ridiculul uman.

Ceace'l mai obsedează pe Charles Dickens este întunecatul pe care o soartă misterioasă îl așterne câte odată peste inteligența omenească, preschimbând-o în ceva tot așa de misterios și de impresionant; într'un cuvânt: nebunia. Găsim foarte mulți nebuni în romanele lui Dickens, unii mai interesanți decât alții. Dickens studiază demența blândă și inofensivă, precum și pe cea furioasă, cu o pătrundere uimitoare. Intotdeauna însă nebunii lui inspire mila și duioșia. Și eu cred că nebunul Dick din *David Copperfield*, blândul și admirabilul Dick este un fenomen patologic tot așa de perfect studiat ca și *Idiotul* lui Dostoievoski. La unul ca și la celălalt, îl găsim pe om lipsit de tot ce caracterul omenească are mai pervers adecă de egoism, de ipocrizie de putința de a uri păstrând însă toate însușirile bune de cari e capabil un om.

Fără îndoială însă că romanul în care Dickens a atins înălțimi ale artei este opera sa *Dombey și fiu*. În această carte a sa, romanțierul englez are pagini demne de Tolstoi, de Dostoievoski și chiar de Balzac. Nu cunosc nimic mai admirabil ca existența așa de scurtă a acestui copil precoce, cu trupul slab și plăpând, cu chipul vested, cu ochii serioși și gânditori. Iar scena în care această biată ființă merită la o viață așa de scurtă, își presimte moartea apropiată, a cărei taină o caută în infinitul impenetrabil al oceanului ale cărui valuri murmură așa de enigmatic — această scenă, zic, mi-a dat aceeași senzație a infinitului pe care o sugerează cerul imens pe care îl vede deasupra capului său, în momentul când cade rănit pe spate la bătălia dela Austerlitz, prințul Andrei Bolkonsky din *Război și Pace*. Da, atât de mare este uneori puterea de evocare a lui Dickens.

...De ce nu a fost el încă tradus în românește?

— Se știe că Maurice Maeterlinck a luat în ăst an premiul Nobel pentru literatură. Suma pe care a primit-o a fost cam de 194.000 franci. Marele poet a luat hotărârea ca să mai adaugă acestei sume încă 6000 franci, pentru ca acest capital de 200.000 fr. să servească după moartea sa, a crea un premiu biual de literatură franceză.

Interesant este de observat că toți laureații francezi ai premiului Nobel sau întrebunțat în acelaș scop valoarea pe care au primit-o. Așa, Mistrall a creat la Arles admirabilul Muzeu arlezian

MOBILE

În cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru do mitor
sufragerie
locul-țe garton
în garnitură de
plele și de ramă

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nașvszeben. Str. Săduna Nr. 7.

și Sully Prudhomme a fondat un premiu de poezie.

— Face o mare impresie în cercurile literare franceze, apariția romanului *Mademoiselle de Jessancourt*, scris de d. Louis Bertrand. Critica pune această operă cu mult deasupra producțiilor obișnuite, clasificând-o ca făcând parte din marea linie a romanelor eterne ca *Madame Bovary* de Flaubert și *Une vie* de Maupassant. Când voi citi cartea în chestiune vă voi face o dare de seamă mai dezvoltată asupra ei. A. C.

Cronică externă

Eră nouă în Germania. Georg Gothein, deputat german, publică un interesant articol despre situația creată prin biruința partidelor stângii.

Mai întâi constată că partidele reacționare au căzut în luptă. Stânga are majoritate slabă, dar majoritate. Balotajele n-au ținut de făgăduia votarea întâia. Deși pentru stânga s-au rostit 65 la sută din cei cari au votat, majoritatea e numai de câteva voturi. Pricina e nu numai geografia electorală învechită, dar și neînțelegerea dintre partidele înaintate. Ori cum e ciudat și nedrept că votul într-o circumscripție rurală să pretuiască până la de 25 de ori cât în Berlin sau în centrele mari industriale.

Partidele drepte s-au înțeles chiar dela punerea candidaturilor. La stânga până și între partidul liberal și cel radical au fost în destule părți lupte înverșunate.

Mai rău decât atâta, la balotaj, unele locuri liberalii n-au urmat lozinele, ba s-au văzut cazuri că au votat pentru candidații conservatori, făcând să cădă din cei radicali.

Social-democrații au pus candidaturi pretutindenea, absolut pretutindenea. Chiar și acolo unde nu se puteau aștepta nici de cum la izbândă, au ținut morțiș să-și numere voturile.

Partidul radical a pus lozinele energice: „Nici un vot pentru reacționari!"; dar organizarea lui e prea neîndestulătoare și membrii sau partizanii de idei prea puțin disciplinați. Organizația cuprinde numai o parte neînsemnată din partid. Neascultătorii radicalilor au făcut să iasă biruitori destui reacționari.

În multe circumscripții din Ostelbia, social-democrații și-au încordat toate puterile ca să ajungă omul lor în balotaj în locul liberalului. Asta a însemnat pierderea colegiului, căci țărani și slujbași liberali nu vor nici decum să voteze pentru social-democrați, nici la balotaj. Acest lucru se știa și totuși social-democrații n-au voit să jertfească pofta de a număra voturile.

Partidul liberal n'a avut o linie de purtare uniformă, la balotaj. Pare că lozinele i-a fost: „Scapă cine poate!" Aci s'au înțeles cu Centrul, dimcolo cu Liga agricultorilor, tiurea cu antisemitii și numai pe alocurea cu social-democrații.

Partidele drepte au suferit pierderi mari. Până și centrul are numai 93 de deputați, în loc de 108 din reichstagul trecut. Au pierdut Columbia, Roma germană, și pierdeau mult mai mult dacă liberalii nu se aliau cu ei în multime de locuri la balotaj.

Iată însă ce declarație hotărâtă a făcut Bassermann, șeful partidului, după reușita sa în balotaj, la Saarbrücken:

„Cine nu înțelege astăzi că Germania trebuie cărmuită în spirit liberal și social, este orb în chestiile politice.

Blocul negru-albastru nu mai trebuie să guverneze, dacă voim să nu suferă țara daune primejdioase. Dău aci din nou asigurarea că voi duce lupta neobosită și statornică împotriva reacțiunii și regresului, lucrând mereu pentru progres și libertate sănătoasă și, înainte de toate, pentru școala de stat. Am fost totdeauna de părere că este neapărat nevoie a avea încredere în poporul german, că nu trebuie să-l încetușăm prin legi excepționale, ci prin legi de libertate, să-i dăm putința de a-și dezvolta cu desăvârșire puterile sale atât de mari”.

Pe de altă parte, conducătorii partidului social-democrat au declarat că se vor feri cu îngrijire de ori ce pas care ar putea da prilej de dizolvare a reichstagului.

Asta însemnează, dacă vorbele au înțeles normal, că sunt gata a face lucrare pozitivă în parlament, deci de guvernământ cu un program minim pus la cale cu liberalii și radicalii.

Proiect de lege despre autonomia Irlandei. Din Londra se anunță: La 15 Februarie se va întruni Camera comunilor. În una dintre cele dintâi ședințe, guvernul va prezenta Camerei proiectul de lege despre autonomia Irlandei, acordându-i-se acestei țări dreptul de a se governa (*home-rule*.)

Se prevede că discuția va fi foarte agitată și va avea răsunet și în afară de Camera. În *Ulster*, o provincie în Irlanda, conservatorii au început de pe acum agitația împotriva acestui proiect, protestând în adunări publice împotriva lui și amenințând cu răscoală.

Ministrul *Churchill* va pleca în curând la Belfast, pentru a liniști spiritele.

O înfîmpinare.

Primum următoarele:

Onorată Redacțiune!

Când vă aducem mulțămintă, în numele corului mixt din Totvărădia, pentru publicarea invitației referitoare la petrecerea aranjată de corul nostru, cu regret am luat la cunoștință, reavoința unuia sau altuia publicată în Nr. 11.

Pe baza deciziei adus din partea coriștilor, respingem categoric toate atacurile ce se fac contra coriștilor, sau a conducătorilor, respingerea însă nu o motivăm pentru că nu voim să blămăm pe nimenea.

Cu această ocaziune rugăm onorata redacțiune să binevoiască a publica în numărul proximo cumea petrecerea aranjată în 28 Ianuarie a succes atât moralmente, cât și materialmente, peste așteptare. Deși timpul a fost nefavorabil totuși la îndemnul dlor preoți cari cunosc împrejurările din Totvărădia, atâta public s'a prezentat încât o parte însemnată n'a putut intra ca să vadă reprezentanța teatrală.

Socota este următoarea:

Intratele	298 cor. 20 fil.
Cheftuelile	91 cor. 48 fil.
Venit	206 cor. 72 fil.

Pe cale jurnalistică aducem totodată mulțăminte tuturor acelor cari au sprijinit intențiunea noastră salutară; Aducem mulțămintă publică și mariminoșilor, cari prin suprasolviri au binevoit să ne sprijinească, și anume:

Dr. Ioan Ursu 5 cor. Fridmann Samuel 3 cor. Tichy Árpád 2 cor. Alexandru Tiesan 3 cor. 1. Petrița 1 cor. Dr. Aurel Cioban 5 cor. Iulius Szántó 2 cor. Dr. Eugen Beleş 5 cor. Khon Lajos 1 cor. Dr. Vasiliu Avramescu 2 cor. Dr. Atanas Brădeanu 5 cor. Demetriu Maciu, preot, 2 cor. Ioan Covaciu 1.60 fil. Constantin Partie 1 cor. Iosif Ognian 2.20 fil. Vuiculescu 1 cor. Damaschin Medrea 2 cor. Ignatie Mara 1 cor. Petru Pele 1 cor. Andrei Văgan 1 cor. Augustin Grozescu 1 cor. Vasilie Popovici 1 cor. Valeriu Males 1 cor. Stepanovic Iosif 5 cor. Virma Maizovicz 20 cor. Dr. Mairoviev Adolf 10 cor. Vesa Petru 2 cor. Dr. Valeriu Morar 5 cor. George Moldovan 3 cor. Ioan Musca 3 cor. Vasile Dehelean 1 cor. George Lupuș 3 cor. Emil Lupuș 3 cor. Rot Lipot 1 cor. Rot Herman 1 cor. Marosi Sándor 60 fileri. Farkas Áron 3.60 fil. Alexandru Popovici 1.80 fil. Aurel Hădău 80 fil. Petru Lamits 1.80 fil. Nagy Lajos 1 cor. Vasiliu Tomuția 2.60 fil. Ioachim Turcu 1.40 fil. Tompa Ferencz 3 cor. Grof Hunyadi Károly 5 cor. Emil Păcurar 1 cor. Dna Lerdie 1 cor. Dr. Murodi Árpád 3 cor. Nicodim Teodorovits 2 cor. Dna Bărdy 2 cor. Arnold János 1 cor. Romulus Teodorovici 1 cor. Karásonyi József 1 cor. Halmi 1 cor. Figyer Imre 1 cor. Kemka Gyula 1 cor. Banka Soboisin 5 cor. Telbis 1 cor. Hirman 1 cor. Văd. Fáscenti 1 cor. Rosenbah 1 cor. Roth Mór 2 cor. Blau Máttyás 2 cor. Pesko 1.20 fil. Moskovits 1 cor. Lövinger 1 cor. Keller 1 cor.

Încă odată cu tot respectul le mulțămim dlor și dnelor pentru sprijinul dovedit față de corul

nostru începător, și ne rugăm ca și pe viitor să ne mizeze cu sprijinul lor bine meritat.

Totvărădia, 1 Februarie 1912.

Ananie Cismaș,
notar.

Ioachim A. Turcu,
președinte.

N. Red. Azi s'a prezentat la redacția noastră d. Vasile Tomuția, pentru a justifica cu noi acte de ale comitetului și fruntașilor de acolo curățenia intențiilor sale și a doamnei Anetta Tomuția, în jurul corului. Actele dovedesc într'adevăr că doamna Anetta Tomuția a făcut un lucru laudabil angajându-se să instruiască un cor bisericesc, faptele dovedesc însă că cărturarii din Totvărădia s'au sfâșiat pe tema acestui cor. Nu e de căderea noastră acum să ne amestecăm în această certă, care nu poate oferi nici un interes pentru marele public. Închidem dar, în ce ne privește, pe noi, afacerea aceasta.

INFORMAȚII.

A R A D, 2 Februarie n. 1912

Balul costumat din Arad.

Precum aflăm balul costumat al Reuniunii Femeilor Române, care va avea loc Joi, promite cel mai frumos succes. La Reuniunea Femeilor s'au primit anunțări din părți îndepărtate că vor sosi la bal. Oaspeți distinși dela frații noștri din România sunt așteptați de asemeni. Balul costumat din anul acesta va fi deci de aceeaș splendoare ca și cele din anii trecuți.

— **Aviz.** Costume naționale de Tulgheș, Râșnov, Orăștie și Săliște, lucrate în atelierele naționale din Sibiu și Orăștie, se pot închiria pentru balul costumat din 8 Februarie a. c. la dna Letiția Oncu, Arad, Strada Petofi Nr. 1.

— **Românii la Paris.** La șezătoarea Căminului românesc din seara de 14 Ianuarie a fost prezent, pe lângă asistenții obișnuți ale acestor adunări, și d. C. Dissescu, cunoscutul om politic din regat. Postul ministru român a improvizat, cu talentul care-l deosebește, o delicioasă cuvântare asupra studenților români din Paris. Apoi s'au citit poezii, s'a declamat, s'a făcut muzică, s'a dansat ca de obicei. Succesul acestor sărbători românești merge tot mai mult crescând.

— Critica dramatică franceză s'a ocupat în ultimele zile cu o însufletire deosebită de dra Marioara Ventură, eminenta artistă dela teatrul Odeon. Dra Ventura a creat de curând pe scena teatrului din Monte-Carlo, rolul Esterei, din piesa biblică cu acelaș nume. Piesa aceasta, scrisă de dnii André Damas și Sébastien-Charles Lecoute, se îndepărtează mult de gingașa și delicata poezie a lui Racine; opera de care ne ocupăm aci e dimpotrivă un studiu de pasiune și duritate. Și se pare că dra Marioara Ventură s'a ridicat în nouă ei vol până la cele mai înalte sfere ale artei dramatice moderne.

— **Greva gazetelor dela „Pesti Napló”.** Eri. Joi, seara toți redactorii și colaboratorii interni ai ziarului „Pesti Napló” au declarat greva și au părăsit redacția, fără să scrie ceva pe seama ziarului.

Proprietarul și editorul acestui ziar este *Surányi Jozsef*, mare fabricant de inele de cauciuc și negustor de fierărie, care de 3 ani de zile nu vrea să îmbunătățească lefurile gazetelor săi. Refuzând și la 1 Februarie urcarea lefurilor, reclamată de marea scumpete a anilor din urmă, întreaga redacție a declarat greva.

Redacțiile dela celelalte ziare din Budapesta s'au solidarizat cu colegii lor greviști, refuzând sprijinica ziarului boicostat.

— **Linia telefonică între Viena și București.** Din Cernăuți se anunță: Ministerul de comerț austriac a introdus în bugetul provinciei Bucovina, din creditul pentru telefon, o sumă de 900 mii coroane care va servi la construirea unei a doua linii telefonice, care va merge de-o parte până la Lemberg iar de cealaltă până la granița României.

Pe la mijlocul lui August va fi probabil terminată legătura telefonică directă între Viena și București.

— **Bandele bulgare din Macedonia**, organizate de comitetul revoluționar bulgar și-au început activitatea lor sângeroasă aproape pe întreg ținutul acestei nenorocite provincii. În zilele trecute una din aceste bande a omorât în pădurea dela Granița, — câteva coasuri depărtate dela Meskulo — nouă persoane între cari și o femeie. Actul acesta sângeros a fost făcut pentru a răsbuna mimicirea unei alte bande bulgare, la care ar fi contribuit și cele nouă victime.

— **Abatoare românești la graniță.** Consiliul municipal din Viena a adoptat zilele aceste moțiunea propusă de fostul ministru Weiskirchner, prin care se invită guvernul austriac a pune stăruințe pe lângă guvernul românesc pentru a proceda cât mai repede la construcțiunea de abatoare pe granița dinspre România. Moțiunea zice: Comuna Viena este gata a contribui cu 40.000 de coroane la cheltuielile de construcțiune ale unui abator provizoriu în vedere de a se favoriza importatiunea cărnei din România la Viena. Moțiunea invită guvernul să înceapă tratative cu guvernul românesc în scopul de a se realiza aceste măsuri provizorii pe temelul ofertei făcute de comuna Viena.

— **Festivitățile din Sofia.** Serbările pentru celebrarea moștenitorului Boris ca major sunt în plin curs și toată lumea din Sofia nu e preocupată decât de acest eveniment. Orașul e peste tot pavozat cu drapelo și steaguri de ale țării cari vor participa la sărbătoarea. Eri la amezai a sosit în localitate moștenitorul Greciei. La gară a fost primit de ministrul de interne și de război; o companie de infanterie a prezentat onorurile și muzica dintr-un marș național al Eladei. Astăzi la amiază a sosit și moștenitorul de tron din România împreună cu celelalte misiuni. „Piemont” marele ziar sârbesc spune că principele Boris va fi proclamat cu cel mai apropiat prilej de guvernul al Macedoniei.

— **Nepotismul în cabinetul bulgar.** Poate e singur și fără precedent în întreagă Europa cazul cabinetului Gesov din Bulgaria, care numără în vedolile ministeriale un număr puțin decât patru rude. În cercurile politice bulgare actualul ministru nici nu mai e considerat — firește fără nici o intenție rea — de un cabinet al țării ci de „un ministru familiar” în care până de curind, Gesov avea trei rude colegi de carieră. De curind însă regele a numit doi noi miniștri și dintre aceștia Jablamschi, ministru al lucrărilor publice, e gimerelul lui Gesov și astfel familia lui e reprezentată în cabinet de trei membri.

— **Invenția unui oculist.** Din Praga vine știrea unei senzaționale descoperiri pe teren științific, făcută de profesorul Elsching cărui i-a succedat să inventeze un lichid cu proprietatea identică a lichidului aflător în dosul pupilei ochiului omenesc. Acest lichid e un număr anumit de procente soluție din sarea de bucătărie care are scoles proprietăți de reflexiune ca și sticla. Noua invenție va face senzație intru cât va reda complet simțul vederii ochilor seursi în urma unei catastrofe. Pe urma unor experiențe îndelungate, doctorul Elsching a extras din ochii spurilor de casă 0.4—0.8 centimetri cubici de lichid și l-a înlocuit cu sarea de bucătărie. Vedeau a revenit complet fără să se observe nici o tulburare. Rămâne o singură problemă de rezolvit: ce proprietăți primește lichidul introdus în ochi căci se știe că sarea de bucătărie s'au se discompune, sau secretază sucuri disparind în organism și în urma acestui proces chimic distrugă fibrele celulelor. Dacă invenția va trece cu succes proba și a acestor din urmă condiții, atunci a fost delegată una din cele mai grele probleme, căci nici odată lichidul alterat sau al

ochiului n'a putut fi înlocuit cu alt lichid transparent.

— **Recordul de durată la cărți.** Un record cam neobișnuit, dar totuși prin extravaganța lui e singurul care a dus-o de departe în lumea chefurilor. Feriecital care l-a atins un boctan din Nyiregyháza care a băut și a petrecut trei nopți întregi jucând cărți. Că a băut și a petrecut puțin ne interesează, dar chefiul din vorbă a mai perdut și patru sute de mii coroane la jocul de cărți. Aceasta este una dintre cele mai fabuloase sume, perdate într'un joc neîntrerupt, la masa verde.

— **Prizonierii vasului „Manouba”.** Comisia ministerului marinei franceze, trimisă pentru legitimarea pasagerilor turci de pe vasul francez „Manouba” capturat de flota italiană și-a terminat lucrările. A constatat, că toți cei 20 de Turci, ce se aflau pe bordul vasului amintit, fac parte din societatea sanitară în timp de război „Semi-luna roșie”. Constatarea s'a făcut printr'un examen, la care au fost supuși Turcii.

Până la hotărârea ministrului președinte francez, prizonierii vor fi ținuți în localitatea Le Fricul. Cu eliberarea acestor prizonieri se va încheia și conflictul franco-italian, care amenința să agraveze situația critică a Italiei în războiul cu Turcia.

— **Proces monstru în Petersburg.** Cu o ilustrare a stărilor barbare ce domnesc în marea împărăție pravoslavnică servească următoarea știre:

La Petersburg d'abia astăzi și-a luat început marele proces al celor 750 studenți armeni, aruncați în închisoare la 1909 pentru trairare de patrie. Acești studenți au făcut parte pe vremuri din organizația revoluționară a Armenilor, cari luptă pentru drepturile confiscate de Ruși. Din 1909 până azi au zăcut în temniță, așteptând judecata. Mulți au murit și mulți s'au îmbolnăvit.

— **Cerșitor și milionar.** Zilele aceste a murit în Sisterville (America) bătrînul Charles Guilbert Bishop, în etate de 72 ani. Era cerșitor și într'una din zile lui găsit într'o stradă înghețat. Despre acest bătrîn se spune că la 1861 a fost conducătorul rafinării de petrol din Titusville, (Pensylvania) și dânsul l'a hotărît pe miliardarul de acum Rockefeller la industria de petrol, arătându-i bogăția acensă în petrol. Rockefeller i-a urmat sfatul ajungând astăzi unul dintre cei mai bogăți oameni ai Americii. Și în timp ce acest bogătan se lăfăiește în bunătățile averei lui câștigate la sfatul său, — îndrumătorul lui moare în cea mai neagră mizerie, cerșind mila oamenilor.

— **Biblioteca Academiei române.** Academia română din București a înaintat senatului un memoriu privitor la o nouă clădire pentru biblioteca sa, care să fie așezată într'un local corespunzător și destul de sigur pentru a se putea păstra colecțiile dintr'insul ferite de ori ce primejdie. Pentru construiri instalatiunilor necesare Academia cere dela stat 3 milioane de lei. Viitoarea bibliotecă va cuprinde următoarele încăperi: Un depozit de cărți pentru un milion de volume, o sală de lucru cu 10 de locuri de studiu, o sală pentru consultarea revistelor în curs de aparițiune, un local pentru cabinetul numismatic și mai multe încăperi pentru administrație.

— **Pentru Muzeul Asociațiunii.** Cu ocaziunea petrecerii aranjate de tinerimea română din Sibiu pentru Muzeul Asociațiunii, au binevoit a contribui cu suprasolviri: D. E. Tilea, inginer 3 cor.; d. Dr. L. Leményi, avocat, d. Dr. Alex. Dobrescu, medic, d. Dr. V. Raicu, adv. 2 cor.; d. N. Demian, contabil „Lumina”, Iulian Popescu secretar general „Donau”, Ilio Hociotă, prof. 1 cor.

Contribuiri benevole: N. N. 10 cor. „Albina” institut de credit și economii 100 cor. Dr. Eusebiu Roșca, dir. sem., Dr. Octavian Russu, juriconsult „Albina”, G. Sagău, asesor consistorial 5 cor. D. Câmpăan, asesor consistorial 3 cor. Ioan

Rebega, casar „Albina”, dșoara Elena Stroia 2 cor. Alexiu Odor, funcționar „Albina” 1 cor.

Totahul încasărilor 327 cor., — spese 277 cor. Profitul de 50 cor s'a predat fondului „Muzeului Asociațiunii”.

Aducem și pe această cale mulțumită pentru contribuiri.

Comitetul aranjator.

— **Mulțumită publică.** Cu ocaziunea petrecerii pe care meseriașii români din Arad, au aranjat-o în 25 Decembrie n. ziua primă a Crăciunului românesc, cu scopul: că din al ei profit să se îmbrace învățăceii săraci români au binevoit a suprasolvi următorii domni, pentru care meseriașii români, le aduce și pe această cale sincerile lor mulțămiri:

I. P. S. Sa Ioan Mețianu, mitropolit Sibiu, I. P. S. Sa Dr. Vladimir de Repta, mitropolit, Cernăuți, d. Antoniu Mocsanyi de Foen, Timișoara, câte 20 cor.

D. Dr. Stefan C. Pop, deputat, Arad 17 coroane.

D. Dr. A. Marta, Lipova, Frații Burza, Dr. Ioan Nemet, Dr. Ilie Precupaș, Dr. Ioan Suci, avocat, Dr. Romul Veliciu, avocat, d. Iuliu Herbai, P. S. Sa Ioana I. Papp, episcopul Aradului, Dr. Nicolae Oncu, directorul băncii „Victoria” și d. Fabriciu Manoilă, protopop Lipova, câte 10 cor.

D. Dr. Cornel Iancu și Dr. V. Bontescu, câte 7 cor.

D. Dr. D. Popa, Dr. I. Marseu, avocat, V. Goldis, Sever Bocu, Eugeniu Goga, ziarist, Maidt și Schrod.

I. P. C. Sa Filaret Musta, arhimandrit, Caransebeș, d. Mihai Păcățianu, ppresb. B.-Comloș, P. S. Sa Augustin Hamsea, arhimandrit. H.-Bodrog și Iustin Olariu câte 5 cor., d. Gheorghe Marița 4 cor., d. Gheorghe Nichin, Gheorghe Iancovici, V. Olariu, Gherasim Serb, N. N. Iosif Scoopul, R. Găvrus și Dr. Vasile Mester, advocat Vârșet câte 3 cor.

D. Dr. Gavril Cosma, advocat Beiuș, Gheorghe Scortariu, Vasile Papp, advocat, d. Ioan Segus, culegător, Friser Simon, comerciant, d-șoara Emilia Jorz, d. Vasilon, I. Giurgiu și d-șoara Sofia Olariu câte 2 cor.

D. N. N. 1.60 cor. — Teodor Moga, culegător, Ioan Budean, culegător, Gheorghe Lucaciu, Atanasiu Halmăgean, red. resp., Avram Sădean, Eugen Juncan, Iosif Nicolau, Ioan Halmăgean, culegător și Schnee Adolf, culegător, câte 1 cor.

D. Vasile Bencecan, Iuliu Grebla, N. N., Rusu V. Eduard Pöblinger, Petru Moț, Gheorghe Milos, Silvestru Gruțița, Gheorghe Stefu, Karacsony Demetriu, Dumitru Stoian, Ioan József, Iosif Mihalovici câte 50 fil. D. Dimitrie Mișcovici 40 fil. și N. N. 10 fil.

Din profitul curat de 100 cor. s'au cumpărat haine pentru învățăceii săraci, cari se vor împărți în seara de Duminecă, 11 Februarie n. la ora 8, în sala „Milionium” (separée).

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Recomandăm** în atenția cetitorilor și pantofarilor prăvălia de piele și articole de păpucărie Goldstein și fiul, Sibiu, Kleine Ring 5, unde se pot cumpăra articole necesare în preț moderat. La cumpărare mai mare rabat.

x Azi d'abia se mai află câte o familie, care poate trăi fără nici un instrument muzical. Muzica dă voie bună, vioiciune celor ce o ascultă. Doar nu se poate închipui muzică bună fără instrumente de asemenea bun. S'au dovedit de cele mai bune instrumente, având ca plăcut și construcție fină instrumentele muzicale dela fabrica **Mogyorossy Gyula** Budapesta VIII Rákoczi-ut 71, despre cari vorbește mai pe larg anunțul publicat în numărul de azi al ziarului.

x **Brauswetter János, Szeged**, ciasornicar de cronometre brevetate c. r. Firma Brauswetter János, magazin de ciasornice și cronometre a fost înființată de repositul Ion Brauswetter în 1847 între împrejurări modesto și primitive. Munca lui fără preget și destoinicie i-au creat însă cu vremea renume, așa că azi e drept ocupă cel dintâiu loc în întreagă Monarhia. Primul merit al firmei e că prin felul deosebit de a-și regula ciasornicele, cât privește poziția, locul și chiar temperatura și-a atras clientele nu numai din țară, ci din cele mai depărtate părți ale lumii ca America, Australia, Africa ș. a. Intemeietorul firmei chiar dela început s'a aflat cu fiul său Brauswetter Ottó, cărui i-a trecut-o după ce s'a retras din afaceri și care și azi o conduce în spirit modern. Actualul șef prin destoinicie și experiențele câștigate în străinătate a ridicat renumele firmei la un nivel respectabil, nu numai în țară.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

și în străinătate și ne-am convins și noi că de casa Brauswetter nu numai Seghedinul poate fi mândru, ci întreaga țară. Pe lângă deponitul fără seamăn de ceasornice am mai văzut secția de juvare, cari se deosebesc cu totul de cele obișnuite și dau probe de bun gust al proprietarului. Firma are în scopul acesta un atelier propriu special, în care lucrează permanent 20—25 persoane, unde se prelucră mecanisme constitutive de ceasornice, cari singure fac o avere, pe lângă aceasta are o mulțime de mașini accesorii și aparate trebuincioase pentru pregătirea, regularea și repararea ceasornicelor și la care lucrează auspiciile proprietarului numai cei mai experți lucrători din străinătate și acestui fapt a se atribui renumele firmei, au văzut înșiși mulțimea de scrisori de recunoștință, mulțumită și diplome. Într'un apartament deosebit se face munca spirituoasă a firmei și de aici se trimit la cerere listele de prețuri, cari aumai multea 1000 de ilustrații și fac de atenția ori cui. Am putea să scriem și despre secția unde se efectuează comenzile și de unde se trimit cel puțin 100—150 pachete la zi, dar din lipsă de spațiu ne desăminăm. Firma pentru serviciul său culant și prompt, pentru prețurile solide și curtoazia față de clientelă merită cu adevărat tot sprijinul și o recomandăm cu toată căldura în atenția ceteritorilor noștri. Referindu-se la ziarul nostru vor primi gratuit lista de prețuri a firmei.

Mișcare culturală și socială

— Petreceri, concerte. —

10 Februarie.

Serată artistică în Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj invită la petrecerea cu dans ce se va aranja din prilejul inaugurării festive a „Casinei române” din loc în sala dela „Hotel Central” în 10 Februarie n. 1912. Inceputul la orele 9 seara.

Din acest prilej va avea loc o serată artistică în localul Casinei (Unio-u. 12) la orele 5 d. a.

12 Februarie n.

Bal costumat în Zlagna. „Reuniunea femeilor române din Zlatna” invită la balul costumat ce va avea loc la 12 Febr. n. în sala hotelului „Central”. Inceputul la orele 8 seara.

11 Februarie n.

Teatru în Șiria. Tinerimea diletantă din Șiria invită la reprezentația teatrală urmată de joc ce se va aranja la 11 Februarie n. (29 Ianuarie v.) în sala de dans a comunei bisericesti. Se va juca „Otravă de hârețogi” și „Cometa”. Inceputul la orele 8 seara.

17 Februarie n.

Concert în Deva. Corul bisericii gr. or. române din Deva invită la concertul ce se va da cu concursul muzicii militare a regimentului 64 din Orăștie — în „Teatrul orășenesc” din Deva. Inceputul la orele 8 seara.

EGONOMIE

Gravitația economică a Transilvaniei spre România. În „Budapesti Hirlap” din 27 Ianuarie st. n. cetim următoarele:

„La ministerul de comerț se pregătește acum planul și bugetul liniei ferate transversale a Transilvaniei.

„Prin construirea liniei ferate urmărește în parte crearea unei legături directe între piețele transilvănene și portul românesc din Sulina; pe de altă parte se urmărește rentabilitatea căilor ferate vicinale din Transilvania.

„Linia ferată transeversală va aduce Clujul mai aproape cu 100 kilometri de piețele orientale, va racorda de traficul principal liniile vicinale Murăș-Ludoș-Bistrita valea Târnavelor și Héjasfalva Odorhei.”

Atât spune comunicatul oficial, dar atât este de ajuns, ca să părundem mai bine în noua orientare a politicii economice a guvernului ungar.

Acum vre-o 10—15 zile am semnalat desbaterile urmate la Cluj în privința politicii tarifale a C. F. ungare, care îndepărtează din ce în ce mai mult Transilvania de centrul Ungariei, deci și de Fiume, așa că bogățiile acestei provincii rămân osândite.

Contele N. Banffy a arătat că tariful pe C. F. române este mult mai redus, accentuând că, dacă Transilvania va fi silită să recurgă la România, atunci nu înțelege de ce trebuie dânsa să suporte atâtea sarcini pentru Budapesta, fără ca ea să se folosească de nimie.

Și în consecință, agrarieni și marii industriași (aceștia din urmă prea noșoiși și slabi) au cerut reducerea gradată, după distanță a tarifului de transport, ca să nu fie siliți a „gravita economică spre România.”

Față de acest memoriu proeum și față de marea mișcare a croaților și a italienilor din Fiume de a se desface de Ungaria, proclamând trialismul, — pare că guvernul ungar, ca măsură de prevedere în politica sa economică deschide acum drumul prin România, adică prin Brăila și Galați, Constanța și Sulina.

BIBLIOGRAFII.

Au apărut și se află de vânzare la „Librăria Tribuna”:

Din
celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut
„RĂȘBOIU ȘI PACE”
volumul II.
Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna”.

Volumul III va apărea în curând.

Calendare pe anul 1912

Calendare de lux (block) pentru masă și pereți cor. 1.—, 1.50, 2.— și 2.50 + 20 fil. porto. recomandat 45 fil.

» **Calendarul Minervei** pe anul 1912. Prețul 1.25 Cor., 45 fileri porto recomandat

Calendarul Poporului (Sibiu) a 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Săteanului (Sibiu) 30 fil. + 5 fil. porto.

Calendarul Poporului Român a 40 fil. + 10 fil. porto.

„**Calendarul Național**” editat de „Foia interesantă” din Orăștie. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto. Conține numeroase ilustrații actuale.

POȘTA REDACȚIEI.

Domnului Dr. V. Meșter Virșeț. „Răfuește-te cu adevărul, nu cu autorul”, acesta e răspunsul ce-ți-l putem da după rețeta dlui Goldiș. E necuștat acest sistem? Protestează întâi împotriva organului autorizat care l'a inaugurat. Dacă dta îl tolerezi acolo, față de alții, n'ai dreptul să ceri extrawurst față de dta. Incolo te putem asigura că autorul nu e precedinte la nici un fel de partid guvernamental. Și credem că-ți va răspunde și în merit.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Teodor Ioaneș, Absó-Benesck. Am primit suma de 29.50 în abonament la „Tribuna” și „Tribuna Poporului”.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**

„Tribuna” institut tipografie, Nichin și com.

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în
CLUJ-KOLOZSVAR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani

Dentist în Cluj.

Leon Tolstoi.

209

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

XXX.

După ce-l părăsi pe prințul Andrei, Pierre se întoarse la Gorki și dete ordin să i-se pregătească căi și să fie deșteptat des de dimineată. El adormi apoi numai decât, în odăița pe care i-o cedase Boris. Când se deșteptă a doua zi de dimineată nu mai era nimeni în isba. Cele două geamuri mici vibrau. Pierre văzu lângă patul său pe feciorul care îl deșteptase din somn.

— Alțeta Voastră, Alțeta Voastră, Alțeta Voastră! repetă el de mai multe ori fără a-l privi pe Pierre, dar scuturindu-l de umeri ca să-l scoale.

— Cum? S'a și început? E vremea? murmură Pierre.

— Auziți tunurile? făcu feciorul său, un militar în retragere. Toți domni de aici au plecat. Sereniesimul a trecut și el de mult.

Pierre se îmbracă în grabă și dete fuga pe peron. Vremea era limpede, proaspătă, veselă. Soarele care ieșise din brumă răspânda pe acoperișuri, pe praful de pe drum amestecat cu rouă, pe geamuri și pe părul lui Bezukhow, raze de aur, frunte de nori.

Un aghiotan urmat de un cazac trecu pe stradă.

— E timpul, conte, e timpul! strigă el către Pierre.

Bezukhow o porni pe jos, urmat de calul său, și se îndreptă spre colina de unde inspectase în ajun câmpul de bătăie.

Pe colină se aflau o mulțime de militari.

Pierre auzi murmurul conversației în franțuzește a statului major: el zări capul alb al lui Kutuzow, cu casceta lui mărginită cu roșu, precum și ceafa lui cea groasă și acoperită cu păr cărunt. Kutuzow privea la drumul mare printr'un telescop.

După ce urcă dealul și privi în jurul său, Pierre fu prins de admirațiune în fața splendidului spectacol ce se desfășura în fața lui: era aceeași panoramă pe care o contemplase în ajun, dar în momentul acela tot câmpul era acoperit de trupe și deasupra lor plutea fumul prafului de pușcă, pe când razele soarelui care se înălța la stânga la spatele lui Pierre, răspândeau pretutindeni în văzduhul curat al dimineții o lumină radioasă plină cu luciri de aur și cu lungi umbre negre. Îndepărtații codri cari mărgineau panorama, cu curbele și înălțimile lor la orizont, păreau croite într'o piatră scumpă de un galben verziu; și între ei serpuia calea mare spre Smolensk, plină de trupe. Mai aproape strălucea aurul câmpiilor; pretutindeni, înaintea, la dreapta, la stânga, se zăreau armatele în mișcare. Era un spectacol animat, maestuos și neașteptat.

Ceea-ce-l izbea mai mult era câmpul de bătăie dela Borodino.

Mai sus de Koloșă, la Borodino, și de ambele părți ale câmpiei, mai ales spre stânga, acolo unde Voina, cu malurile-i meiestoase se arunca în Koloșă, plutea o ceață ce se topea, se aprindea, se ilumina sub razele de soare, acoperind cu culori magice tot ce acoperea. În ceață se contopea fumul ieșit din tunuri, iar în mijlocul fumului și al cetei străluceau fulgerile luminei

matinale, în apă, în rouă și pe baionetele, trupelor. Se mai vedea încă biserica albă; câteva acoperișuri de case din Borodino, masele compacte ale soldaților, tunuri de bronz, și totul părea în mișcare, căci bruma și fumul învăluiau toată întinderea aceea.

Deasupra întregului spațiu, în păduri, pe câmpii, pe malurile fluviului și pe înălțimi se iveau fără încetare nori de fum, când solitare, când în grupuri, și se umflau, se măreau, se contopeau laolaltă. Fumul acela și — lucru ciudat! — sunetele cari îl însoțeau constituiau cea mai mare frumusețe a spectacolului.

„Puf!” și deodată un nor de fum se ridica în formă de colac, colorat în liliaciu, în cenușiu și în alb lăptos, și după o secundă se auzea: „Bum!... Puf, puf!” și doi nori de fum se ciocneau și se amestecau, apoi pluteau domol, și încă: „Bum, bum!” iar sunetele subliniau spectacolul.

Abia cercetă Pierre primul nor de fum, ca un glob des și lăptos, când în locul său apăreau alte globuri de aceeași culoare și se lungeau, și „Puf, puf, puf” la intervale se formau alți trei sau patru norași, izbucnind fiecare în sunete sonore și măsurate: „Bum, bum, bum.”

În același timp, mai aproape de Pierre, din vălcea ieșeau norași și mai mici, proveniți din țevile puștilor, și norii acestia se împrăștiu înainte de a se amesteca în colac, dar cari aveau și ei ecoul lor: „Tra, ta, ta, ta”, ecouri neregulate și slabe în comparație cu detunatul tunurilor.

Pierre fu deodată prins de dorința de a se afla în locul de unde porneau acele fumuri, în mijlocul acelor baionete scipitoare, a mișcării, a sunetelor.

(Va urma).

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo“).

Predare și preluare de cafenea.

Anunț cu onoare pe on. oaspeți și colegi, că

Cafeneaua „FIUME“

condusă de mine timp de doi ani, am predat-o cu ziua de 1 Februarie dlui *Szeitz Péter*. Mulțumind on. public pentru sprijinul dat și îl rog să binevoiască a arăta aceeași încredere și dlui *Szeitz Péter*.

Cu deosebită stimă

GELLER SAMU,

fostul proprietar al cafenelei „Fiume“.

Aduc la cunoștința onor. public din Arad, că cu ziua de 1 Februarie am preluat

Cafeneaua „FIUME“

dela dl *Geller Samu*, pe care o voi conduce mai departe personal. Mă voi nizu, ca, cafeneaua să fie un local plăcut, comod și distractiv pe seama on. public. Vinuri indigene și streine. Mâncări reci. Rog sprijinul on. public

SZEITZ PÉTER,

cafegiu.

Se dau în subabonament toate ziarele.

In grădina de iarnă a

„Hotelului Central“

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teauru se capătă cină caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák,**
hotelier.

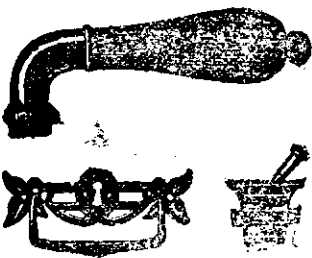
Fagler László

strungar artistic și turnător de metal și mineraluri.

Szeged, Szent Mihály-u 4.

Pregătește articole de aramă, precum paturi, sieșnice, sonerii, pipe pentru vin și bere, pompe — primește apoi pregătirea ori cărei

părți de mașini industriale, turnărie după model — și simplu până la lucrările cele mai complicate.
Cumpărături vechi — rabat.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu abur, benzin și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plătire în rata.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminaire cu acetelin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comercială.

Pálmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe pute, de mașini în Brașov, Strada Lungă No 45.

Pregătește și ține în depozit: dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și picărie precum și toffelul de picioare pentru masă, pe lângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

Cel mai mare magazin de blănărie!

ILIE ȘTEFLEA

S-bitu—Nagyszeben, Grosser Ring Nr. 18.

Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de cățătorie. —

manșoane, boăle și căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obsoală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad

Predare și preluare de cafenea!

Anunț On. mei oaspeți, că cafeneaua mea proprietate „Láng“ am predat-o la 1 Febr. d-nului *Klein Lajos*. Mulțumind on. public pentru sprijinul dat mie, îl rog să arate aceiași încredere și dlui *Klein*.

Cu stimă:

Láng F.

cafegiu.

Aduc la cunoștința on. public din Arad că am preluat cu ziua de 1 Februarie

„Cafeneaua Láng“

pe care o voi conduce mai departe personal. Mult ani am fos proprietarul cafenelei »Korona« din Oradea-mare și astfel având experiență pe acest teren, asigur pe on. oaspeți de cea mai bună comodate. Cere sprijinul On. Public.

Klein Lajos,

proprietarul cafenelei Láng.

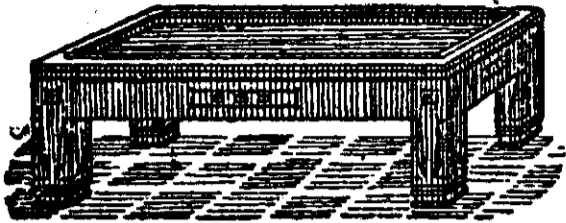
INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate la administr. „Tribunei“ Arad.

Premiat la expoziție cu medalie de aur

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József

prima fabrică a deosebit de biliarde și timplice în
Kolozsvár, Dávid Ferenc u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliarde și în
provincia. — Ține mare asortiment de biliarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără
nici o injecție, contra pleuragiilor subite
și cronice. O cutie cu instrucția aplicării
(conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul re-
mediu sigur contra slăbirei și impotenței
funcționale sunt renumitele capsulele în-
tăritoare ale Drului Timkó, sticla costă
10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király”
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare,
articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare
la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca
și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier,
cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu
prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

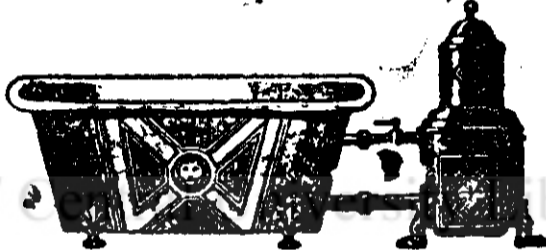
Carl Piffel, prima fabrică de obiecte de metal

Premiat de mai multeori.

Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missits-utca
sarkán Krauszer-féle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și sol de de tinichigierie și anume: vane
de scaldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scaldat, încălitoare și vane de scaldat
după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte
edicoțee de metal: precum ciubere, uclioare și căni. — Apoi litere de tinchea și de cositor,
inscripții de metal, tablă cu numărul casei și
cu numele stăzii, mărci și firme de ținc. Con-
duct pentru apă, aranjări pentru baie și closete
engleze cu neîntrecutul aparat »Temesc».

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.

Catalog de prețuri la dorință g atuit.

Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Johann Spiler fabricant de cupitoare de lut.

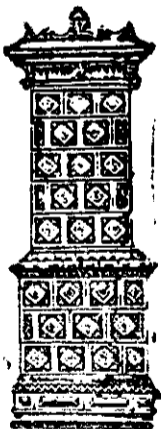
Sibiu—Nagyszében, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cupitoare

descărcare și zidirea vetrelor de fierț cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Góse-Ring No 3—5
(Palatul Bodenkredit).

Recomandă magazinul sau bogat asortat cu cele
mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploaie)

precum și

ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt cu și punctualitate.

Pentru bolnavii de stomac!

Tuturor care suferă de stomac, fie în urma răcelii, ori-că și-a prea în-
cercat stomacul, fie că n'are p f a de mâncare, ori mistuire greu, ori-că și a
stricat stomacul prin mâncări prea reci, ori prea ferbinti, prin o viață nere-
gulată, având astfel catar de stomac, carcel, dureri, mistuire grea, le
recomandăm:

Vinul aromat »Hubert Ulrich«,

singurul remediu bun de casă, recunoscut de lumea medicală.

Acest vin aromat este pregătit din buruienii de leac și din vin
bun, întărește și dă viață organului de mistuire al omului. Vinul aromat
liniștește durerile și intrând în sânge are calitatea de a renoi.

Prin întrebuintar a la timp a vinului aromat se vindecă toate morbu-
rile. Astfel să nu întârzie nimeni de a-l încerca. Simptome, ca durer de
cap, răgăleli, a duri în stomac, car obvin la boalele croice de stomac, toate
dispar după o scurtă întrebuintare.

NEREGULARITĂȚI DE SCAUN precum și urmările lui, colice,
palpități de inimă, insomnie, surea sângelui în ficat, hemoride, se vindecă
sigur prin vinul aromat. Vinul aromat influențează și în mod hotărât, îndepăr-
tând din stomac și în estine, materile stricicioase și de prisos.

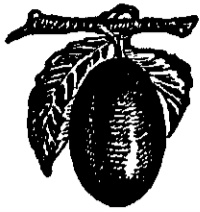
PALIZENIA, ANEMIA, SLĂBICIUNEA, toate sunt urmările unei
grele mistuire, a unei formări defectuase a sângelui și funcționării neprie-
nică a ficatului. Și la astfel de persoane se poate observa: i somnie, dureri
de cap, etc. . . . Vinul aromat dă un nou impuls vieții sănătoie. Mărșie
apetit, ajută mistuirea, regulează schimbarea materilor în stomac, influen-
țează formarea sângelui, calmează nervii și dă viațiune. Multe scrisori de
mulțumită și recunoștință dovedesc pe deplin aceasta.

Vinul aromat se poate cumpăra în butelii de 3 și 4 coroane în
farmaciile din Arad, Ujarad, Glogová z, Gyorok, Mènes, Pauls, Lipp,
Hilgkut, Vinga, Székesu, Pécska, Torny, Vialgo, Egres, Nádas Berova,
Orcsifa, Merczfalva, Sándorháza, Bogar s Szerb-Sz. Péter, Pejamo,
Szemlak, Szarafaiva, Nagylak, Páto a, Alberti, Mezőnyegye, Baronya, Mar z b
Dombgyháza, Kurtica, Uj-Szent Anna, Pank a, Silingyia, Taucz, Szlatina,
Baja, K-prócz, B esztovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenan, Zsadány, Szent
András, Kis Becskerek, Mehala, Temesvár.

Trimite de altfel și farmaciile din Arad, vin aromat în ori-ce parte a țării.

Să cereți expres vin aromat »Hubert Ulrich«

Vinul meu aromat nu e o compoziție tainuită: constă din vin de
Malaga 4500, esență de vin 1000, Gycrin 1000, vin roșu 240, zamă de
tătăis 1500, de cireșe 3200, Anis rădăcină americană, à 100. Din aceste se
face mistura.

In atenția domiculatorilor!

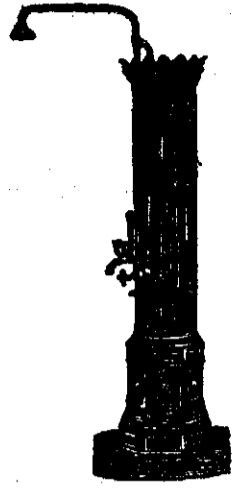
Ofer altoi de prunl bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erșegovina ținută la Sarajevo iarși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Engelthaller Béla,
Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

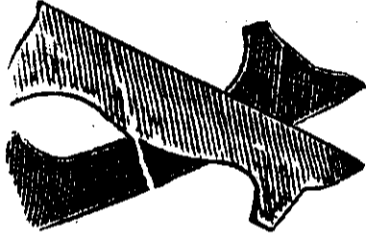
In atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii în orice cantitate și cu preț convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimis gratis și franco.

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și accesorii pentru industria de jococărie, Nagyszeben, Kleiner Ring 5. curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și suțuri de piele. Tălpi Vachè și opinci. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru mașină și cusut. Șiră de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Făclă, barchet, pânză, tălpi de păsă și asbeih, garnitură de gumă și corăpi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghețele. Cule de lemn americane. Calapoade pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

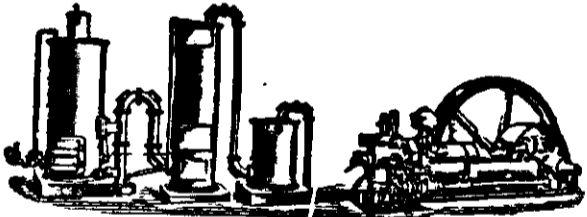
Nici o damă să nu întârzie ași face

costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din loc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai nrgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame.
Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Garnituri de împlătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

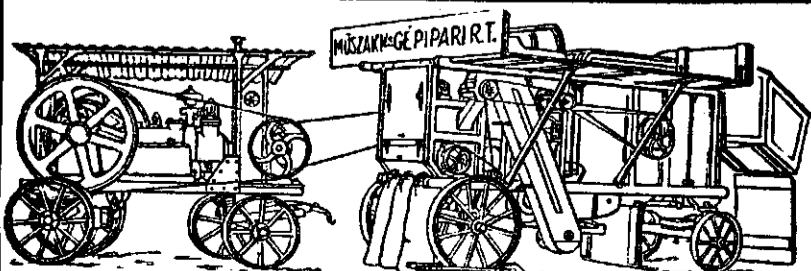
Construcție de mori:

mori de rijnit și măcinat, teacuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.
Műszaki és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,
atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VİRSET

strada
Kudritzker No. 44-46

• Cea mai renumită •
mare fabrică
de mobile
• din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covăre, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

„MUREȘANUL”

instituit de credit și economii societate pe acții în Măriaradna.

Convocare.

P. T. acționari ai institutului de credit și economii »MUREȘANUL« societate pe acții în Măriaradna, prin aceasta sunt poftiți la

a XIV-a adunare generală

care se va ținea în localitățile din Măriaradna ale institutului »MUREȘANUL«, Joi, în 22 Februarie a. c. la 10 ore a. m.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale: constatarea acționarilor prezenți și a acțiilor pe cari le reprezintă.
2. Alegerea alor 2 notari, 2 verificatori și 3 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere despre anul de gestiune 1911.
4. Aprobarea bilanțului, a contului Perdere și Profit și împărțirea profitului curat.
5. Darea absoluturului pe seama direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
6. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1912.
7. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune.
8. Eventuale propuneri conformate statutelor.

Direcțiunea.

Notă: La adunarea generală pot participa cu vot consultativ și deciziv numai acei acționari, cari sânt trecuți ca proprietari în registrul de acții cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cari până la deschiderea adunării generale își depun acțiile la casa institutului, ori la institutele »Victoria« în Arad și »Albina« în Sibiu. (§. 20 din statute).

ACTIVA.		Bilanț la 31 Decembre 1911.		PASIVA.	
Cassa în numerar	24332 34	Capital societar	150000 —		
Bon în Giro-conto și la alte bănci	3225 01	Fond de rezervă*)	65256 47		
Cambii	1464692 62	Fond special de rezervă*)	2200 —	67456 47	
Imprumuturi hipotecare	17339 —	Fond de penziune		19114 37	
Imprumuturi pe oblig. cu cavenți	10472 —	Depuneri spre fructificare		730392 72	
Avansuri pe efecte	12034 —	Depozit de cassa		3812 02	
Credite de cont curent	11246 54	Reescont		575398 —	
Acțiuni dela diverse bănci	12415 —	Dividendă neridicată		700 —	
Edificiul institutului	17933 —	Conturi creditoare		2072 60	
Mobilier	2825 50	Interese tranzitoare anticipate		20529 27	
după amortizare	285 50	Profit transpus din 1910	525 64		
Diverse conturi debitoare	8063 45	Profit net	19612 07	20137 71	
Interese tranzitoare	5320 20				
	1589613 16			1589613 16	

*) Fondurile de rezervă, cu dotațiunea din profitul curat, se urcă la 73,000 —

DEBIT		Contul Profitului și Perderilor.		CREDIT	
Interese după depuneri spre fruct.	35389 38	Profit transpus din anul trecut	525 64		
Interese după reescont	26239 73	Interese: dela cambii	102078 51		
Interese pentru fondul de rezervă	3091 10	» » imprumuturi hipotecare	1179 45		
Interese pentru fondul de penziune	916 80	» » Impr. cu oblig. cu cav.	834 65		
Spese:		» » avansuri pe efecte	575 09		
Salare, bani de cvartir și adaus de scump.	8129 92	» » credite de cont-curent	1328 48	106306 18	
Marce de prezență	1200 —	» » efecte publice	310 —	5477 17	
Impr., diverse plăți, spese de birou, porto	6779 61	Proviziuni și alte venite			
Contribuție	6459 40				
10% dare la inter. după depuneri	3549 83				
Competință de timbru și comp. cam. industr. și com.	130 01				
Amortizare din mobilier	285 50				
Profit transpus din 1910	525 64				
Profit net	19612 07				
	112308 99			112308 99	

Măriaradna, la 31 Decembre 1911.

H. P Thomas
prim contabil.

DIRECȚIUNEA:

P. Givulescu m. p. Tuducescu m. p. Dr. Bradean m. p. Raicu m. p. Meletiu Suclu m. p. Dr. Avramescu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului

Ilie Papp m. p.

Georgiu Botta m. p.

A. Bozgan m. p.